

RAČUNOVODSTVO
OSNOVNE STUDIJE

RAČUNOVODSTVO
STUDIJE MENADŽMENTA

UPRAVLJAČKO
RAČUNOVODSTVO

RAČUNOVODSTVO
TROŠKOVA

IZBORNI
PREDMETI

Predavači Linkovi Home

RAČUNOVODSTVO

III PREDAVANJE

1 RAČUNOVODSTVENA NAČELA; RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA; PDV

Prof. dr Ana Lalević-Filipović

RAČUNOVODSTVENA NAČELA

POJAM I ZNAČAJ

- *Osnovna računovodstvena pravila inicirana računovodstvenom praksom i vremenom razvijana u računovodstvenoj teoriji...*
- ***Određuju koncepciju i osnovne karakteristike računovodstva..***
- ***Pomažu u procjeni, bilježenju i izvještavanju o poslovnim aktivnostima..***
- **BITNO!**
Smjernice u obradi računovodstvenih podataka i interpretiranju tako proizašlih informacija!

PODJELA NAČELA..

- Dvostranog obuhvatanja poslovne promjene;
- Poslovne jedinice;
- Kontinuiteta poslovanja;
- Istorijskog troška;
- Uzročnosti;
- Vrijednosnog izražavanja;
- Opreznosti;

NAČELO DVOSTRUKOG OBUHVATANJA POSLOVNE PROMJENE

I bilansna promjena (povećanje aktive i pasive)

- Dovode do **povećanja** imovine (**AKTIVE**).., i istovremeno i za isti iznos do **povećanja** nekog od oblika kapitala ili obaveza (**PASIVA**);
- Primjer: Nabavljen je materija od dobavljača...

Aktiva (Duguje)	Bilans stanja	Pasiva (Potražuje)
(+) Povećanje jedne pozicije aktive		Povećanje jedne pozicije pasive (+)
Zbir bilansa se povećava		

II bilansna promjena (smanjenje aktive i pasive)

- Dovode do **smanjenja** imovine (**AKTIVE**).., i istovremeno i za isti iznos do **smanjenja** nekog od oblika kapitala ili obaveza (**PASIVA**);
- Primjer: Isplata obaveze prema dobavljaču...

Aktiva (Duguje)	Bilans stanja	Pasiva (Potražuje)
(-) Smanjenje jedne pozicije aktive		Smanjenje jedne pozicije pasive (-)
Zbir bilansa se smanjuje		

NAČELO DVOSTRUKOG OBUHVATANJA POSLOVNE PROMJENE NASTAVAK...

III bilansna promjena (povećanje aktive i smanjenje aktive)

- Dovode do **povećanja** imovine (**AKTIVE**).., i istovremeno i za isti iznos do **smanjenja** nekog od oblika imovine (**AKTIVA**);
- Primjer: Iz blagajne novac je prebačen na tekući račun...

Aktiva (Duguje)	Bilans stanja	Pasiva (Potražuje)
(-) Smanjenje jedne pozicije aktive		Nema promjena u pasivi
(+) Povećanje jedne pozicije aktive		
Zbir bilansa nepromijenjen		

IV bilansna promjena (povećanje pasive i smanjenje pasive)

- Dovode do **povećanja** nekog od oblika kapitala ili obaveza (**PASIVA**).., i istovremeno i za isti iznos do **smanjenja** nekog od oblika kapitala ili obaveza (**PASIVA**);
- Primjer: Izvršena je konverzija kratkoročnog u dugoročni kredit...

Aktiva (Duguje)	Bilans stanja	Pasiva (Potražuje)
Nema promjena u aktivni		(-) Smanjenje jedne pozicije pasive
		(+) Povećanje jedne pozicije pasive
Zbir bilansa nepromijenjen		

RAČUNOVODSTVENA NAČELA..NASTAVAK

NAČELO POSLOVNE JEDINICE

- *Preduzeće je samostalna cjelina, nezavisna od drugih preduzeća i vlasnika..*
 - **Primjer:** *ukoliko vlasnik preduzeća privatno posjeduje auto, to se taj auto ne uključuje u imovinu preduzeća..*
 - *Takođe, troškovi goriva, ulja...popravke ne spadaju u troškove poslovanja preduzeća*
 - **napomena!**
- Preduzeće prilikom izvještavanja o finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja u poslovne knjige evidentira, odnosno u finansijske iskaze unosi samo one transakcije koje se na njega odnose, nezavisno o ličnim transakcijama vlasnika ili njegove lične imovine**

NAČELO ISTORIJSKOG (STVARNOG) TROŠKA (načelo NV)

- *Sve ekonomske promjene koje nastaju u toku životnog vijeka preduzeća u knjigovodstvu evidentirati i u bilansu iskazati u visini izdataka učinjenih radi sticanja te transakcije...*
- **Primjer:** *ako je za nabavku neke sirovine utrošeno 5.000€, tada će se u poslovnim knjigama evidentirati u toj vrijednosti, nezavisno od toga koliko ta sirovina zaista vrijedi.*
- **Prednost:** *relativno lako se utvrđuje trošak nabavke..;*
- **Nedostatak:** *često ne prikazuje realnu vrijedost*
- **FER VRIJEDNOST**

NAČELO KONTINUITETA POSLOVANJE

- *Preduzeće će nastaviti da posluje u budućnosti (going concern) te da neće znatno smanjivati obim poslovanja, odnosno pretpostavlja se da će poslovanje biti nastavljeno i u budućnosti čak i u slučaju da posluje sa gubitkom sve dok postoji vjerovatnoća ostvarivanja dobitka;*
- *Single venture-jednokratni poslovni poduhvati i kod tih preduzeća je moguće utvrditi **totalni (ukupni) rezultat.***
- **Kontinuirano poslovanje kao i neophodnost kontrole tog poslovanja u kratkom vremenskom periodu zahtijeva utvrđivanje**
 - **periodičnog rezultata** (dio totalnog rezultata) u kraćim vremenskim intervalima...
- **Primjer ukupnog (totalnog) rezultata:** *Kosta i Marta su za vrijeme ljetnje sezone 2014. godine odlučili da realizuju poslovnu ideju koja se sastoji u izlaganju i prodavanju suveniru iz Crne Gore u Petrovcu. Za realizaciju navedenog poslovnog poduhvata, bilo je neophodno da unajme objekat i uređaje, uz želju da završetkom ljeta iznajmljeni poslovni prostor (trafiku) vrate vlasnicima. Prije pokretanja poslovanja bilo je neophodno da ulože 1.000€. Na kraju ljeta, nakon što su svi poslovi dovršeni, Kosta i Marta su dobili natrag uloženi 1.000€ i još im je ostalo 1.500€, što zapravo nije ništa drugo nego **dobit** po osnovu svog poslovanja (trafike). Pošto je u pitanju poslovni poduhvat koji je trajao samo za vrijeme sezone (nekoliko ljetnjih mjeseci) ovaj rezultat (dobit od 1.500€) za Kostu i Martu predstavlja **TOTALNI (UKUPNI) REZULTAT.***

PRIMJER...PERIODIČNOG FINANSIJSKOG REZULTATA

- **Primjer:** Kada bi Kosta i Marta umjesto trafike koja bi radila samo jednu sezonu 2014.godine, otvorili butik koja bi radio stalno (2014., 2015., 2015...itd.godine), njihov dobitak za određenu godinu se ne bi mogao izmjeriti kao razlika između dobijenog i potrošenog (uloženog) novca. Zapravo, desilo bi se da svi kupci koji su kupovali robu kod njih (posebno ukoliko postoji odloženo plaćanje-na rate), nijesu platili (izmirili svoje obaveze). Dakle, sve poslovne transakcije na kraju poslovne godine (obično, 31.decembar tekuće godine) nijesu dovedene do kraja. Stoga, da bi Kosta i Marta imali informaciju o tome da li su u toku određene poslovne godine pozitivno ili negativno poslovali, neophodno je da utvrđuju rezultat poslovanja u kraćim vremenskim periodima (mjesečno, kvartalno, polugodišnje, godišnje). Taj obračunati rezultat poslovanja se naziva **periodični finansijski rezultat**, i predstavlja segment (dio) ukupnog (totalnog) rezultata.Navedeni rezultat se obračunava tako što se od ostvarenih prihoda (od onoga što je prodato, ali ne mora da bude i naplaćeno) oduzmu rashodi (poslovni, finansijski ili ostali rashodi) koji su nastali u tom obračunskom periodu (mjesec, kvartal ili godina) za koji se obračunava rezultat poslovanja.
- **ZAKLJUČAK: Uprava i druge zainteresovane strane, nijesu voljne da čekaju kraj životnog vijeka preduzeća, da bi znale kako ono posluje.**
- **Stoga u većini preduzeća računovodstvena godina odgovara kalendarskoj godini, koja se zove i poslovna godina i započinje 1.january tekuće godine i završava se 31.decembra tekuće godine.**
- **U tom kratkom vremenskom periodu, preduzeće koje posluje kontinuirano, utvrđuje (obračunava) periodični rezultat**

NAČELO VRIJEDNOSNOG IZRAŽAVANJE

- Sve ekonomske promjene koje nastaju u poslovanju preduzeća se iskazuju preko zajedničkog "imenitelja"-**NOVCA (€)**
- **Primjer:** Kosta i Marta za potrebe otvaranja butika posjeduju 3.000€ u novcu, 200 kom. majica, 50 kom.suknji, 1 auto, 5000m² prostora u zgradama, i sl. Marta i Kosta nijesu u mogućnosti da znaju sa koliko vrijednosti imovine rasplažu, iz razloga što je u pitanju imovina koja se javlja u različitim oblicima, odnosno izražava u različitim mjernim jedinicima. Stoga, da bi bili u prilici da utvrde vrijednost imovine sa kojom rasplažu, neophodno je da ih iskažu preko zajedničkog imenitelja, tj. novca. Polazeći od toga, Marta i Kosta utvrđuju da rasplažu sa: 3.000€ u novcu; sirovinom čija je vrijednost 2.000€; autom u vrijednosti od 6.000€ i zgradom koja vrijedi 100.000€. Samo na taj način, navedene heterogene kategorije se mogu zbrojiti. Polazeći od navedenog, Marta i Kosta konstatuju da je ukupna imovina butika vrijednosni zbir svih navedenih stavki (3.000+2.000+6.000+100.000), odnosno da iznosi 111.000€.
- **Zaključak: Uprkos staroj uzrečici da se jabuke i kruške ne mogu sabirati, ipak je moguće naći rješenje (kompromis) na način što se i jabuke i kruške izraze u novcu!**

BITNO!

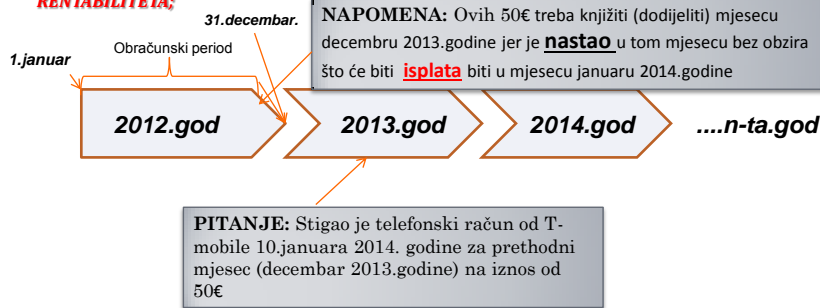
STABILNOST NOVČANE

JEDINICE-kupovna osnaga nacionalne valute ostaje tokom obračunskog perioda nepromijenjena.

- **Primjer:** na početku obračunskog perioda (01.01.2014.) za 1.000€ možemo kupiti 500kg materijala, a da za tu istu svotu novca na kraju obračunskog perioda (31.12.2014.) možemo kupiti istu količinu materijala.
- MRS 15 i 29

NAČELO UZROČNOSTI

- Cilj: obračun (korektnog) realnijeg periodičnog rezultata!
- Koncept sučeljavanja rashoda s prihodima na osnovu "uzroka i posljedice" zove se NAČELO UZROČNOSTI!
- **Napomena: rashodi nastaju zbog prihoda!**
- **Tokovi rentabilneta** (rashodi i prihodi) se ne poklapaju (kvantitativno i vremenski) sa novčanim tokovima (naplate (priliv novca) i isplate (odliv novca)) kod going concern preduzeća;
- Uzimaju se kao relevantni **TOKOVI RENTABILNETA**;

NAČELO OPREZNOSTI

- Zahtjev da se **imovina** preduzeća i obračunati **periodični rezultat oprezno** odmjere;
- sprečava se precjenjivanje imovine, podcjenjivanje obaveza i utvrđivanje precijenjenog periodičnog rezultata;
- **MAKSIMA "NE ANTICIPIRATI DOBITAK ALI ANTICIPIRATI SVE GUBITKE"**
- **PRAVILA:**
 - a) **IMOVINA** preduzeća se procjenjuje **NAJVIŠE** u visini NV, odnosno CK, pod uslovom da su ove dvije vrijednosti na dan bilansiranja **niže** od tržišne vrijednosti. Ukoliko to nije slučaj, onda treba procjenjivati i bilansirati po nižim, tržišnim vrijednostima;
 - b) **OBAVEZE**, procjenjivati **NAJMANJE** u visini NV, odnosno u visini obaveza iskazanih u poslovnim knjigama...
- c) **PRIHODI** se priznaju onda kada su **razumno sigurni (ali ne i objektivno moguć)** (princip realizacije), a potvrđeni su prodajom na tržištu;
 - U septembru 2014. godine, Kosta je pristao da za potrebe butika kupi auto od "Toyote", kojeg će u isporučiti u januaru 2015. godine. Iako je to dobra vijest za "Toyotu", ipak je moguće da nešto pođe naopako i da se prodaja ne ostvari. Stoga, "Toyota" neće priznati prihod od spomenute transakcije u 2014. godini, jer tada **nije objektivno siguran**, iako je **objektivno moguć**. Umjesto toga, kada bi automobil stvarno bio isporučen (predat "u ruke" Kosti) u 2015. godini, prihod bi se priznao u 2015. godini (nezavisno od toga što ga Kosta **nije** platio). Dakle, "Toyota" će evidentirati u svojim poslovnim knjigama prihod od prodaje onda kada isporuči fakturu i automobil Kosti, bez obzira što će ga Kosta (vjerovatno) kasnije platiti.
 - **ZAKLJUČAK:** Načelo opreznosti **ZAHTIJEVA** da se prihodi ne bilježe, tj. **NE PRIZNAJU** sve dok se automobil stvarno ne isporuči, nezavisno od toga kada će prihod biti naplaćen. (princip fakturisane realizacije)

NASTAVAK...

d) **RASHODI** se priznaju onda kada su **razumno mogući** (princip impariteta);

- **Primjer:** U septembru 2014.godine provalnici su iz butika OD „MAK“ ukrali robu u vrijednosti od 200€. Postoji mogućnost pronalaska i vraćanja robe, ali takođe i mogućnost da je zauvijek nestala. Ukoliko je ovo drugo u pitanju, nastaje rashod za butik „MAK“. Dakle, ako pretpostavimo da sve do početka 2015. godine nije objektivno sigurno da je roba iz butika zauvijek nestala, to bi knjigovođa koji vodi poslovne knjige butika „MAK“ trebao da prizna (evidentira) rashod u 2014.godini, jer je moguće da je nastao (ali nije sigurno!).
- **Zaključak:** Načelo opreznosti ZAHTIJEVA priznanje rashoda u 2014. godini u kome je nastanak rashoda postao razumno **moguć**, a ne u 2015. godini u kome je rashod razumno **siguran**.

• NAPOMENA!

**RAČUNOVODSTVENA NAČELA ČINE TEMELJ,
TJ.POLAZNU OSNOVU ZA UTVRĐIVANJE
RAČUNOVODSTVENIH STANDARDA**

ZAKLJUČAK

DA BI SE LAKŠE PRIMJENJIVALA,
RAČUNOVODSTVENA NAČELA SE UOBIČAJENO
DALJE RAZRAĐUJU KROZ **RAČUNOVODSTVENE
STANDARDE I ZAKONSKE PROPISE**

RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA

POJAM...

- Faktori: globalizacija, internacionalizacija...
- ✓ **PODRUČJE**- Vođenje poslovnih knjiga i računovodstveno izvještavanje, tj. sastavljanje finansijskih iskaza
- ✓ **CILJ**- Postizanje što veće računovodstvene jednoobraznosti i svodnosti, kako bi se dobijali vjerodostojni računovodstveni iskazi o finansijskom položaju preduzeća, njegovom rentabilitetu kao i zarađivačkoj sposobnosti

OBUHVATA...

- **Profesionalnu računovodstvenu regulativu;**
- **Zakonsku računovodstvenu regulativu;**
- **Internu računovodstvenu regulativu.**

PROFESIONALNA RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA (1) -MSFI/MRS-

- **Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja/MSFI obuhvataju:**
 - Međunarodne računovodstvene standarde (MRS)(29 Standarda (važeći))
 - Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI) (8 standarda važećih);
 - Tumačenja data od Komiteta za tumačenje MFI
- Detaljniju razradu pojedinih računovodstvenih načela u pogledu metoda obuhvata, računovodstvenog procesiranja i prezentiranja podataka i informacija;
- ✓ **ZADATAK**- Stvaranje podataka i informacije za uporedne analize i nesmetano poslovno komuniciranje;
- ✓ **Bitni datumi i dešavanja:**
 - London 1973.godine -Komitet za MRS
 - 1977.godine-Pristup Međunarodnoj federaciji računovođa
- ✓ **ZAKLJUČAK!**
 - ✓ **STVARANJE JEDINSTVENOG GLOBALNOG TRŽIŠTA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA!**
- **-norme ponašanja i postupanja u profesionalnom radu i njihov osnovni smisao i svrha je da se unaprijedi struka posredstvom unapređenja kvaliteta usluga i računovodstvenih informacija;**

PROFESIONALNA RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA (2) -ETIČKI KODEKS ZA PROFESIONALNE RAČUNOVOĐE-

- *Skup pravila, tj. skup normi moralnog karaktera koji regulišu ponašanje pripadnika određene profesije;*
- *FUNKCIJA-podsticanja na znanje, prosuđivanje, razmatranje pojedinačnog slučaja, sagledavanje profesionalnih teškoća i snalaženje u različitim situacijama...*
- **PRINCIPI:**
 - *Integritet;*
 - *Objektivnost;*
 - *Povjerljivost;*
 - *Profesionalno ponašanje...*

MRS 1-PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA

POJAM i CILJ...

- *osnova za prikazivanje (prezentovanje) finansijskih izvještaja opšte namjene privrednog subjekta.*
- **CILJ:**
 - *Obezbjedivanje uporedivosti kako sa finansijskim iskazima tog privrednog subjekta iz prethodnih perioda, tako i sa finansijskim iskazima ostalih privrednih subjekata.*

Šta Standard propisuje?

- *Postavlja **globalne zahtjeve** u vezi sa prikazivanjem finansijskih iskaza;*
- ***Daje smjernice** u vezi sa njihovom strukturom;*
- *Postavlja **minimalne zahtjeve** u vezi sa sadržajem finansijskih iskaza.*
- **Napomena:**
 - *U CG izgled i detaljna sadržina obrazaca finansijskih iskaza, sem napomena, je propisano podzakonskim aktima...*

ZAKONSKA RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA

POJAM...

- **zakonodavac**, odnosno odgovarajući državni organi, nastoje da strogo obavezujuće i što konkretnije **urede** ukupnost **računovodstva** svih preduzeća, primarno s ciljem uspostavljanja jednoobraznosti i unificiranosti određenih segmenata računovodstva, kao i **zaštite** vlastitih **interesa** u osnivanju i postojanju preduzeća, ne ignorišući pritom ni interese ostalih interesnih grupa i pojedinaca - stejkholdera.

ČIME SE OSTVARUJE NAVEDENO PRAVO...?

- **ZAKONI:**
 - Zakon o privrednim društvima;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji
 - ✦ Regulišu se uslovi i način vođenja poslovnih knjiga, sastavljanje i prezentacija finansijskih izvještaja...
- **PODZAKONSKI AKTI:**
 - Pravilnik o kontnom okviru;
 - Pravilnik o rokovima i načinu vršenja popisa...
 - Uredbe...

INTERNA RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA

POJAM...

- ✓ s jedne strane, obezbijedi adekvatnu primjenu eksternih zakonskih i profesionalnih zahtjeva, a s druge strane, što je još važnije, da omogući uspješno uspostavljanje i funkcionisanje računovodstva preduzeća u kontekstu realizacije njegovih ekonomskih ciljeva i interesa prije svega internih stejkholdera u njemu - vlasnika, menadžera i izvršilaca!
- ✓ **BITNO:** uspostavlja se od strane samog preduzeća

ČIME SE OSTVARUJE NAVEDENO PRAVO...?

- **PRAVILNIK O RAČUNOVODSTVU;**
- **PRAVILNIK O INTERNOJ KONTROLI;**
- Analitički kontni plan;
- Pravilnik o otpisu (amortizaciji) i rashodovanju osnovnih sredstava

POREZ NA DODATU VRIJEDNOST PDV

PDV-POJAM I ISTORIJAT...

Istorijat....

- Najrasprostranjeniji oblik poreza na potrošnju...
- U Evropi 1962.godine...
- U Crnoj Gori:
 - Kraj decembra 2001.godine
 - 01.januara 2003;
 - Januar 2006-modifikacija Zakona o PDV
 - (19.juna 2013. godine) 30.juna 2013.godine-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u.

Pojam...

- ✓ porez koji se obračunava i plaća u svim fazama proizvodno-prometnog ciklusa, na način da se u svakoj fazi oporezuje samo iznos **DODATE** vrijednosti, koja se ostvari u toj fazi proizvodno-prometnog ciklusa!

PITANJE?

- Šta je DODATA vrijednost?
- Vrijednost koju proizvođač ili lice koje obavlja trgovinu ili pruža usluge, DODAJE PRIJE nego što proizvede??/proda proizvod ili izvrši uslugu

POREZ NA PROMET U MALOPRODAJI/PDV

RAZLIKE

Jednofazni..krug poreskih obaveznika je sveden na fazu maloprodaje, i naplata je nakon realizacije kod krajnjih kupaca (**porez na promet...**);

SLIČNOST

sadržina je ista!

NAČIN OBRAČUNAVANJA!

Višefazni.. Naplata najvećeg dijela poreza se realizuje prije maloprodajne faze (**PDV**)

FAZA OPOREZIVANJA	DODATA VRIJEDNOST	STOPA PDV	PLAĆENI POREZ	CIJENA BEZ POREZA	STOPA	PLAĆENI POREZ
PROIZVODNJA	3000	19%	570	-	-	-
TRGOV.NA VELIKO	1000	19%	170	-	-	-
TRGOV.NA MALO	1000	19%	170	5000	19%	850
UKUPNO	5000	-	850	5000	-	850

TEHNIKE NAPLATE!

Suspenzivni karakter (teret poreza snosi samo krajnji kupac...!)(**porez na promet...**)

Sistem kredita (svi učesnici u proizvodno-prometno ciklusu snose teret poreza!)(**PDV**)

NAČELA I PREDMET OPOREZIVANJA..

NAČELA...

- ✓ Načelo porijekla
 - ✓ obračun i naplata PDV-a za dobra koja su **proizvedena u zemlji....;**
- ✓ Načelo odredišta
 - ✓ obračun i naplata PDV-a na **mjestu gdje se troše dobra....;**

PREDMET OPOREZIVANJA....

- *Promet dobara i usluga koji poreski obveznik u okviru svoje djelatnosti obavlja uz nadoknadu;*
- *Sva uvezena dobra u RCG.*

PORESKI OBVEZNIK

POJAM I STATUS...

- svako lice (pravno ili fizičko) koje samostalno obavlja promet dobara i usluga ili izvozi dobra, u okviru obavljanja svoje djelatnosti...
- Oporezivi promet proizvoda i usluga je >18.000€
- Moraju da izvrše PDV registraciju i izdaju PDV račune

DUŽNOSTI...

1. Izdavanje računa dr.poreskom obvezniku koji MORA da posjeduje sve neophodne attribute;
2. Obračunava i plaća PDV;
3. Vodi evidenciju u skladu sa Zakonom;
4. Podnosi prijavu za PDV... (do 15-tog u mjesecu za prethodni mjesec..)
5. Dostavlja svom knjigovodstvu neophodne podatke za pravilno i pravovremeno obračunavanje i plaćanje PDV...

REPUBLIKA CRNA GORA
Poreska uprava

Obrazac PR-PDV-1

Prijava za registraciju obveznika poreza na dodatu vrijednost

Vrsta obrazca: ispunite "X" u odgovarajućoj polju
 Registracija
 Prestanak registracije
 Ponovna registracija

1. Poreski identifikacioni broj (PIB): _____

2. Naziv poreskog obveznika: _____

3. Adresa:
Ulica: _____ Broj: _____ Opatina: _____ Telefon: _____

4. Poslovne aktivnosti:
 Proizvodnja Usluge Maloprodaja Likvidacija Izvoznici

5. Ovlašćeno lice koje zastupa poreskog obveznika kod poreskog organa:
 PIB: _____ Prezime i ime: _____

6. Podaci o oporezivanom prometu:
 - obuhvaćeni za posljednjih 12 mjeseci _____
 - obuhvaćeni za narednih 12 mjeseci _____
 * Svi gore navedeni periodi se odnose u odnosu na dan potrebnosti ove prijave.

7. Razlozi za prestanak registracije:
 Oporezivi promet je manji od 18.000 € Likvidacija i dr.
 Prestanak obavljanja oporezivih transakcija za PDV Prestanak preduzetničke djelatnosti
 Sudašnji registracioni broj za PDV: _____ Datum izdavanja: ____/____/____

8. Razlozi za ponovnu registraciju:
 Prethodni registracioni broj za PDV: _____

Napvrijem pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću da su navedeni podaci tačni.

Datum: ____/____/____ M.P. _____ Potpis ovlaštenog lica _____

Popunjava poreski organ

Broj dokumenta _____ Datum prijave ____/____/____ Datum obrade ____/____/____
 Prezime i ime ovlaštenog službenika _____ Pojba _____

RAČUN
 Naziv/ime
 izdavaoca: _____
 Sjedište: _____
 PIB: _____
 PDV broj: _____
 Naziv primaoca: _____
 Sjedište: _____
 PIB: _____
 PDV broj: _____
 Način plaćanja: _____

Mjesto: _____
 Datum: _____
 Red.br.: _____

RE DB R.	PROIZVOD/ USLUGA	CIJENA PO JED.	VRJEDNOS T BEZ PDV	PDV	VRJEDN. SA PDV

Fakturisao,

Izdao,

Direktor,

PORESKA OSNOVICA I STOPA...

PORESKA OSNOVICA...

- je sve što predstavlja plaćanje (u novcu, u stvarima ili uslugama) koje je poreski obveznik primio ili treba da primi od kupca, naručioca ili trećeg lica za izvršeni promet proizvoda (usluga)...
- Obuhvata:
 - Iznos plaćanja;
 - Akcize;
 - Carine;
 - Dr.uvozne dažbine..
 - Ostali troškovi

PORESKA STOPA...

- 19% -opšta poreska stopa;
- 7%-snižena poreska stopa;
 - Promet proizvoda ili usluga i uvoz dobara koji su od značaja za životni standard:
 - Osnovne životne namjernice;
 - Ljekovi, udžbenici;
 - Usluge smještaja u hotelima;
 - Autorska prava...
- 0%-nulta poreska stopa
 - Izvozne transakcije;
 - Posebne isporuke dobara ili usluga (diplomatska, konzularna predstavništva...)

PRERAČUNATA PORESKA STOPA... PORESKI PERIOD

PRERAČUNATA PORESKA STOPA...

- PDV koji je sadržan u maloprodajnoj cijeni... PRERAČUNATA STOPA PDV-a
 - 19% PDV-preračunata stopa:

$$\frac{\text{propisana stopa PDV} \times 100}{100 + \text{propisana stopa PDV}} = \frac{19 \times 100}{19 + 100} = 15,97\%$$
 - 7% PDV, preračunata stopa:

$$\frac{\text{propisana stopa PDV} \times 100}{100 + \text{propisana stopa PDV}} = \frac{7 \times 100}{7 + 100} = 6,54\%$$

PORESKI PERIOD...

- Vremenski period u kome poreski obveznik ima obavezu da plati porez...
- Do 15-tog u mjesecu za prethodni mjesec...
- Podnosi poresku prijavu uz prateću dokumentaciju Poreskoj upravi...

CRNA GORA
Poreska uprava

Obrazac PR PDV-2

MJESEČNA PRIJAVA ZA OBRAC: IN POREZA NA ODDATU VEŠEHOŠT

1. Period prijava: Mjesec: 01 Godina: 2008
 Naziv (pravno lice), prezime i ime (fizičko lice): [redacted] Šifra: [redacted] Sifra državljanstva: [redacted]
 Adresa: [redacted] Grad: BAC Telefon: 342-260
 Osnovni list PIB: [redacted]
 Prezime i ime: [redacted] BAC Telefon: 342-747
 Datum podnošenja prijave: [redacted]

9. BEZ TRANSAKCIJA TOKOM PORESKOG PERIODA

10. OPOREŽNI PROMET I ISPORUKE I PO STOPU OD 17%	9.937,50
11. OPOREŽNI PROMET I ISPORUKE I PO STOPU OD 7%	23.140,50
12. OPOREŽNI PROMET I ISPORUKE I PO STOPU OD 0%	---
13. ODOBROSLJENI PROMET I ISPORUKE	3.885,00

IZLAZNI PDV NA ISPORUKE PROIZVODA I USLUGA	IZLAZNI PDV	ULAZNI PDV
14. PDV NA DOMAĆI PROMET PROIZVODA I USLUGA PO STOPU OD 17%	1.143,48	
15. PDV NA DOMAĆI PROMET PROIZVODA I USLUGA PO STOPU OD 7%	1.516,48	
IZLAZNI PDV (PRETPORUKE) PRI NABAVCI PROIZVODA I USLUGA		
16. ULAZNI PDV NA DOMAĆI PROMET PROIZVODA I USLUGA		1.592,59
17. PDV PLAŠEN NA UVVOZ		1.971,20
18. PDV NA USLUGE INOSTRANIH LICA		---
19. PRAUSLUNI NAKNADNA PO STOPU OD 8%		---
OBAZUŠNI OBAVEZE I KREDITI		
20. UKUPAN IZLAZNI PDV NA ISPORUKE (linije 14 + 15 + 16)	2.959,96	
21. UKUPAN IZLAZNI PDV - PRETPORUKE (16 + 17 + 18 + 19)		3.563,79
22. IZLAZNI PDV BEZ PRAVA NA ODBITAK	69,10	
23. IZLAZNI PDV SA PRAVOM NA ODBITAK (22-21)		3.494,39
24. ODBITELI PDV ZA UPRAVU (20-23)		---
25. PDV KREDIT (23-20)		534,43
26. ZAVRŠAVANJE PORAVALA I PDV KREDITA SA REDNOG BROJEM ZA ODOBROSLJENI (DA + 24 + NE +)	DA	NE

Datum podnošenja prijave: 15.02.2008. Prijava online/nalogom

Potpisjavna poreski organ
 Broj dokumenta: / / / / / Datum prijave: / / Datum obrade: / / /
 Prezime i ime nadležnog službenika: _____ Prijava: _____

PRIMJER

Crna Gora
Poreska uprava
Podružna jedinica Bar

Potvrda o podnošenju poreske prijave

PORESKI OBYEZNIK
 PIB i šifra DAP: 17118064-809
 Naziv: [redacted]
 Adresa: BAC 85385 SUTOMOCRE BATAČ BB
 Prijave: BR-2008-4308 P DV za period: 01/2008
 Iznos prijavljenog poreskog kredita: 534,43
 Zadržan za ponuću PDV kredita: - NE

Datum podnošenja prijave: 15.02.2008. M.P.

KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE PDV-A

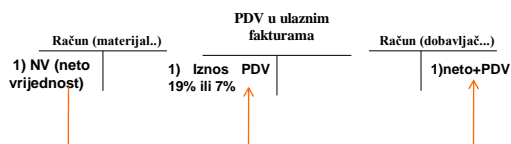
PDV U ULAZNIM FAKTURAMA (AKONTACIONI PDV)

OSOIBINE!

- Obračunava se na NV kupljenih dobara ili usluga
- ❖ **Prethodni (akontacioni) porez** - iznos PDV-a obračunat u prethodnoj fazi prometa dobara i usluga, odnosno plaćen pri uvozu dobara, a koji poreski obaveznik može da odbije od poreza koji duguje...
- ❖ *Napomena: PDV u ulaznim fakturama je račun **AKTIVE***

27-PDV U ULAZNIM (PRIMLJENIM) FAKTURAMA

Grafički prikaz:

Knjigovodstveno obuhvatanje

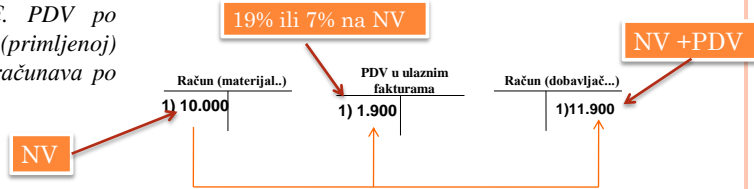
- 1) zaduživanjem odgovarajućeg računa materijala, robe, osnovnog sredstva ili dr. za visinu NV (neto vrijednosti); zaduživanjem računa PDV u ulaznim fakturama za vrijednost obračunatog PDV (19% ili 7%), uz odobravanje računa dobavljači ili nekog drugog računa za visinu NV uvećanu za vrijednost obračunatog PDV-a (bruto iznos fakture, tj. *neto + PDV*).

PDV U ULAZNIM (PRIMLJENIM) FAKTURAMA -PRIMJER-

Primjer:

- 1. Po fakturi br. 1 nabavili smo materijala za 10.000 €. PDV po ulaznoj (primljenoj) fakturi se obračunava po stopi od 19%.

Grafički prikaz:

Knjiženje u dnevniku:

R.br.	Naziv konta i opis	Iznos	
		Duguje	Potraž.
1a)	Materijal PDV u primljenim fakturama Dobavljač - Po fakturi dobavljača br. 1	10.000 1.900	11.900

V: 8031-00139-1 PIB: 62665070

RAČUN - Otpremnića broj 2001878 od 29/08/08
Datum valute: 22/09/08

Šifra	Naziv artikla	Broj	JM	Količina	Cijena bez PDV-a	Cijena sa PDV-om	%	Rakus	%	PDV	Iznos
2088	Šećer 50l unov	1.000	Kgr	100.000	0.4002	0.40000	0	0.000	7	2.813	43.00
1498	Kafa Moment 180	0.100	Kgr	3.000	3.761	4.48037	0	0.000	17	3.197	22.00
S V E G A:					38,99	0,000	0,010	0,010		66,00	

PRIMJER...

PDV u ulaznim fakturama!

Žavedeno u knjigu ULAZNIH FAKTURA
Broj 672

IZVRŠENA KONTROLA
"Rečunski i računski odjel"

NAKRETNJE DA SE IZVRSI ISPLATA OVE FAKTURE IZ SREĐSTAVA FAKTURA!

Ugovor br. _____

REKLAMACIJE PRIMAMO ISKLJUČIVO KOD PRIJEMA ROBE

PREUZET: Doja _____

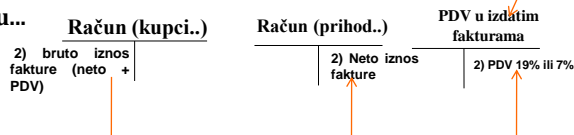
Izdao _____

OSOBI NE!**47-PDV U IZLAZNIM
FAKTURAMA**

- ❖ Obračunava se prilikom prodaje proizvoda ili usluga;
- ❖ Račun pasive;
- ❖ Predstavlja obavezu...

Grafički prikaz:

rn Obaveze za PDV

Knjigovodstveno obuhvatanje

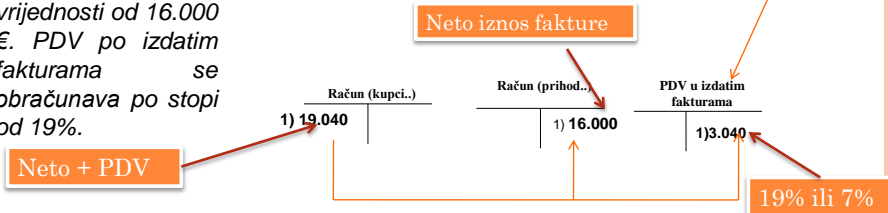
- 1) Zadužuje se račun kupci, potraživanja od zaposlenih za bruto iznos fakture (neto + PDV), a odobravaju računi npr.prihod za visinu neto vrijednosti fakture i račun PDV u izdatim fakturama za visinu obračunatog PDV

**PDV U IZLAZNIM FAKTURAMA
-PRIMJER-****Primjer:**

2. Preduzeće "Univerzal" prodalo je kupcima robe u vrijednosti od 16.000 €. PDV po izdatim fakturama se obračunava po stopi od 19%.

Grafički prikaz:

rn Obaveze za PDV

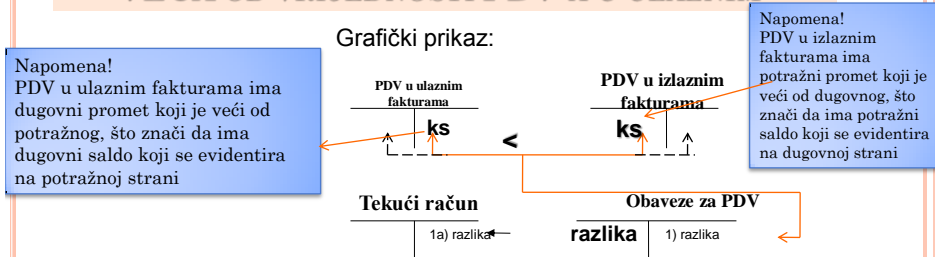

R.br.	Naziv konta i opis	Iznos	
		Duguje	Potraž.
2.	Kupci u zemlji Prihodi od prodaje robe PDV u izdatim fakturama - Po fakturi br. 185/05	19.040	16.000 3.040

ZAKLJUČNA KNJIŽENJA U VEZI SA PDV

- Sučeljavanjem stanje PDV u primljenim i izdatim fakturama, moguće je da se javi jedna od navedenih situacija:
 - a) vrijednost PDV-a u izlaznim fakturama **veća** od vrijednosti PDV-a u ulaznim,
 - b) vrijednost PDV-a u izlaznim fakturama **manja** od vrijednosti PDV-a u ulaznim,

A) -VRIJEDNOST PDV-A U IZLAZNIM FAKTURAMA VEĆA OD VRIJEDNOSTI PDV-A U ULAZNIM-

❖ **Zaključna knjiženja** u slučaju većeg iznosa obaveza za PDV se sprovode na taj način što se:

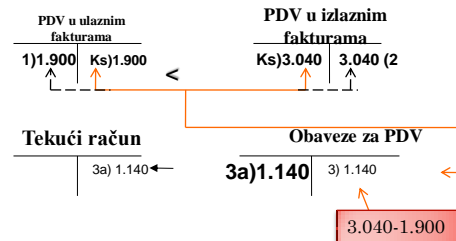
- 1) PDV u ulaznim fakturama imaju dugovno saldo koje se evidentira na potražnoj strani, tako da se odobrava račun-PDV u ulaznim fakturama, a zadužuje račun-PDV u primljenim fakturama i račun Obaveze za PDV po osnovu razlike obračunatog poreza.
- 2) Obaveze za PDV po osnovu razlike obračunatog poreza se izmiruju sa tekućeg računa, što se knjigovodstveno obuhvata putem navedenih knjiženja:

A) -VRIJEDNOST PDV-A U IZLAZNIM FAKTURAMA **VEĆA** OD
VRIJEDNOSTI PDV-A U ULAZNIM-
-PRIMJER-

Grafički prikaz:

Primjer:

2. Na osnovu
prethodnih
podataka!
(promjena 1. i 2)

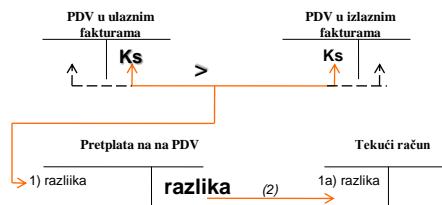
R.br.	Naziv konta i opis	Iznos	
		Duguje	Potraž.
3.	PDV u izdatim fakturama PDV u primljenim fakturama Obaveze za PDV po osnovu razlike obračun. - Obračun PDV-a, 01.09.2008-30.09.2008.	3.040	1.900 1.140
3a	Obaveze za PDV po osnovu razlike obračunatog Tekući račun - Izmirenje obaveze za PDV	1.140	1.140

ZAKLJUČNA KNJIŽENJA U VEZI PDV

- VRIJEDNOST PDV-A U IZLAZNIM FAKTURAMA **MANJA** OD VRIJEDNOSTI PDV-A
U ULAZNIM-

- o **NAPOMENA:** poreski obveznik stiče pravo na povraćaj poreza (poreski kredit):
- o 1. može se izvršiti u roku od 60dana..;
- o 2. iznos veći od 300€;
- o 3. Uplata 45 dana od datuma podnošenja zahtjeva...

Grafički prikaz:

❖ **Zaključna knjiženja se sprovode:**

- 1) teret računa PDV u izdatim fakturama i računa Pretplata za PDV, po osnovu razlike obračunatog, a uz odobrenje računa PDV u primljenim fakturama.
- 2) Pretplata za PDV se isplaćuje sa Tekućeg računa.

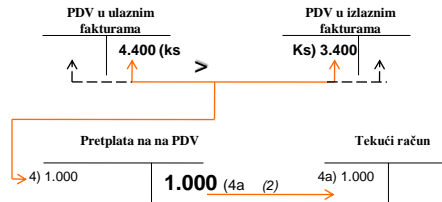
ZAKLJUČNA KNJIŽENJA U VEZI PDV

- VRIJEDNOST PDV-A U IZLAZIM FAKTURAMA **MANJA** OD VRIJEDNOSTI PDV-A
U ULAZIM-

o Primijer:

- **Pretpostavka:**
PDV u ulaznim
fakturama
4.400€; PDV u
izlaznim
fakturama 3.400€

Grafički prikaz:

R.br.	Naziv konta i opis	Iznos	
		Duguje	Potraž.
4.	PDV u izdatim fakturama Pretplata za PDV po osn. razlike obračunatog PDV u primljenim fakturama - obračun PDV-a-	3.400 1.000	4.400
4a.	Tekući račun Pretplata za PDV po osn. razl.obačunatog - povraćaj PDV-a-	1.000	1.000

ZAKLJUČAK!

- o porez koji se obračunava i plaća u svim fazama proizvodno-prometnog ciklusa, na način da se u svakoj fazi oporezuje samo iznos **DODATE** vrijednosti, koja se ostvari u toj fazi proizvodno-prometnog ciklusa!

U našem primjeru,

- 1) NV materijala je 10.000 (neto vrijednost), PDV=1.900, a bruto fakturna vrijednost=11.900;
- 2) Prodajna vrijednost=16.000; PDV=3.040; a bruto vrijednost=19.040

Koliko u našem primjeru iznosi dodata vrijednost??

$$16.000 (PV) - 10.000 (NV) = 6.000$$

Da li imamo obavezu plaćanja poreza ili imamo mogućnost na poreski kredit?

1. PDV u izlaznim fakturama	3.040
2. PDV u ulaznim fakturama	1.900
Obaveza za PDV (1-2)	1.140

$$6.000 * 19\% = 1.140€$$

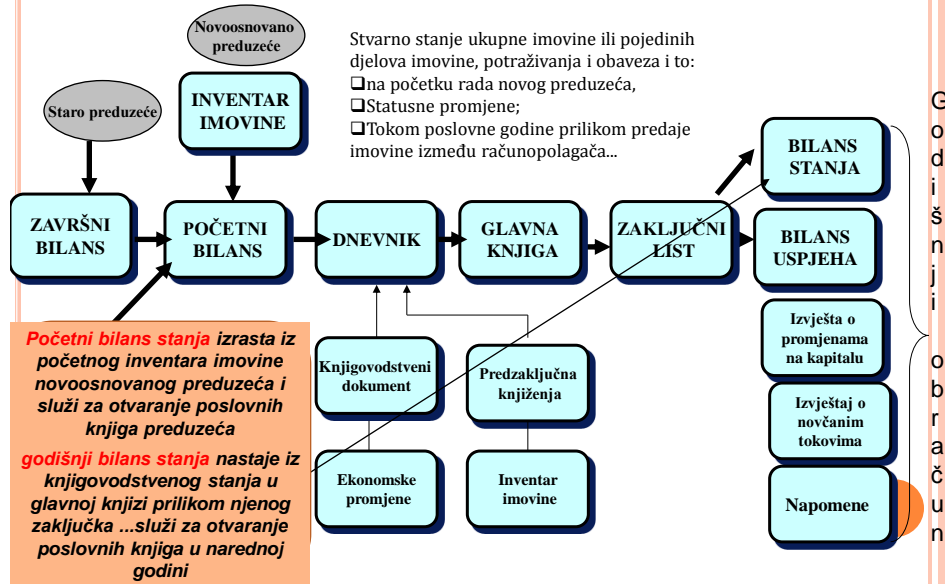
POJAŠNJENJE „DODATE VRIJEDNOSTI“

FAZE	SUBJEKT PROMETA	NABAVKA	DODATA VRIJEDNOST	PRODAJNA VRIJEDNOST BEZ PDV-a	ULAZNI PDV	IZLAZNI PDV	PDV NA DODATU VRIJEDNOST	IZNOS PDV-a ZA UPLATU
1	2	3	4	5 (3 + 4)	6 (3*19%)	7 (5*19%)	8 (4*19%)	9 (7-6)
I faza	Proizvođač		200	200	0	38	38	38
II faza	Prerađivač	200	400	600	38	114	76	/114-38/ = 76
III faza	Trgovina na veliko	600	200	800	114	152	38	/152-114/ = 38
IV faza	Trgovina na malo	800	200	1.000	152	190	38	/190-152/ =38
UKUPNO		1.600	1.000	2.600	304	494	190	494-304=190

1. Uloga inventara u sastavljanju bilansa;
2. Uloga bilansa i konta u otvaranju poslovnih knjiga;
3. Otvaranje poslovnih knjiga

OTVARANJE POSLOVNIH KNJIGA ZA NOVOOSNOVANA I POSTOJEĆA PREDUZEĆA

GLOBALNA PROCEDURA U KNJIGOVODSTVU

ISKAZ O FINANISJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA/INVENTAR

1. **BS**-finansijski instrument u kome je iskazana imovina preduzeća po obliku i izvorima na određeni dan!

-**Inventar**-knjigovodstveni instrument koji se sastoji u detaljnom opisu imovine na određeni dan!

-prikaz imovine sa kojom novoosnovano preduzeće počinje da radi!

-omogućava utvrđivanje nedokumentovanih ekonomskih promjena;

-omogućava kontrolu rada lica kojima je povjereno rukovanje pojedinim djelovima imovine preduzeća!

bilans stanja/inventar

RAZLIKE

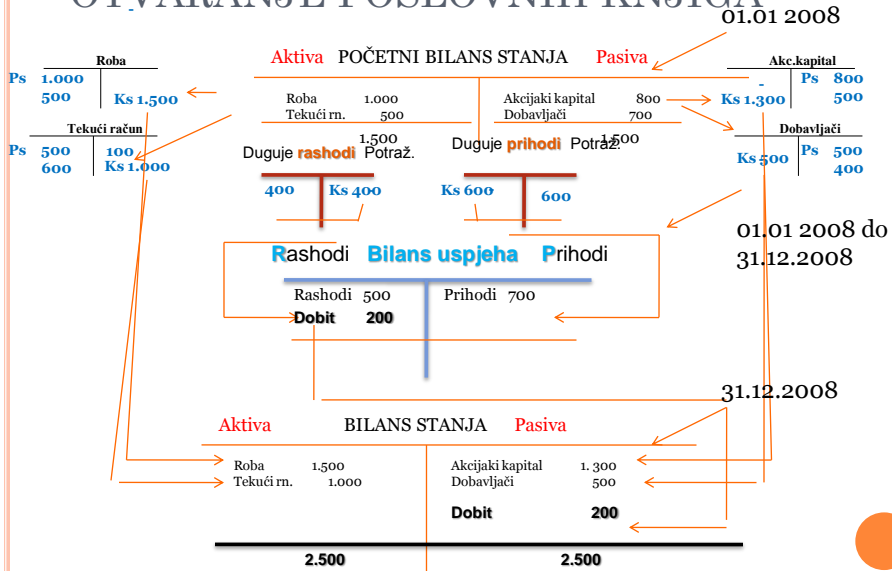
obim i način prezentacije informacija o imovini!

način dobijanja!

SLIČNOST

sadržina je ista!

OTVARANJE POSLOVNIH KNJIGA

○Pitanja???